

کارنامه سیاسی و نظامی سردار اکرم در کردستان

علیرضا علی صوفی^۱، یزدان فرخی^۲، حمید احمدی^۳

^۱ دانشیار گروه تاریخ دانشگاه پیام نور، ایران

^۲ دانشیار گروه تاریخ دانشگاه پیام نور، ایران

^۳ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه پیام نور همدان، ایران

چکیده

پژوهش حاضر پژوهشی تاریخی است که به کارنامه سیاسی و نظامی سردار اکرم (سنجرخان نرانی) پرداخته است. سؤال پژوهش حاضر این است که قیام سردار اکرم چگونه همدلی و همبستگی قوم کرد را نمایان ساخت؟ این پژوهش براساس منابع مانده از دوران جنگ جهانی اول و همچنین نقل قول‌ها در اشعار فرهنگ مردم منطقه انجام گرفته است. بر همین اساس، روش پژوهش حاضر تحلیلی است. یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که آغاز جنگ جهانی اول و اشغال ایران از سوی دول درگیر در جنگ از جمله روس و انگلیس، در کنار حکومت احمدشاه قاجار، که مشکلات زیادی در مقابل تهدیدات خارجی و داخلی داشت، شرایط را برای عموم مردم سخت کرده بود. قیام ضداستعماری سردار اکرم در منطقه سنندج از جمله مجاهدت‌های خاموش مردم کردستان در حفظ و مراقبت از این آب و خاک است. این قیام به کمک سردار اکرم وزیری و با حمایت مردم و در جهت شکست بیگانگان در جریان اشغال ایران در ایام جنگ جهانی اول از سوی روس‌ها اتفاق افتاده است. نتایج تحقیق نشان داد که قیام سردار اکرم از ویژگی‌های منحصربه‌فردی برخوردار است. روحیه مردم‌داری و رعیت‌پروری سردار اکرم در قیام کاملاً بازتاب یافته است و باید گفت مردمی بودن و متکی به نیروی مردمی از برجسته‌ترین ویژگی‌های قیام است. توان رهبری بالای سردار اکرم و امکان رهبری کردن روستاییان در مواقع ضروری برای شکست سپاه روس از او چهره یک رهبر همیشه پیروز ساخته بود که باید به برجسته بودن نقش نخبگانی رهبر قیام اشاره کرد. سردار اکرم به فراتر از ملک و املاک خود فکر می‌کرد. او دشمنان را فقط از املاک خود یا فقط از سنندج یا کردستان به عقب نراند. او دشمن را تا شمال کشور تعقیب کرد و این یعنی این جنگ یک جنگ ملی بود و سردار اکرم شخصی سیاستمدار و از نظر نظامی دارای ایدئولوژی خاص خود بوده است که توانست در جنگ نابرابر پیروز شود.

واژه‌های کلیدی: جنگ جهانی اول، کردستان، سردار اکرم، مردم، روستای نران، سنجرخان نرانی

مطالعات تاریخ و تمدن ایران و اسلام

دوره ۵، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۹، صفحات ۴۸-۶۵